

## Z A K O N O M J E N I C I

### /PREČIŠĆENI TEKST/

#### I - OPCE ODREDBE

##### **Članak 1.**

Ovim zakonom uređuje se sadržaj i forma mjenice, te način poslovanja mjenicom na teritoriju Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija). Mjenica, u smislu ovog zakona, predstavlja sredstvo plaćanja i instrument osiguranja plaćanja.

##### **Članak 2.**

U ovom zakonu:

- 1) "Transirana mjenica" predstavlja bezuvjetan uput da se plati određena svota novca.
- 2) "Indosament" predstavlja vrstu mjenice koja ima svojstvo prenosivosti.
- 3) "Akceptiranje mjenice" predstavlja mogućnost kojom imatelj trasirane mjenice, kao i onaj koji je samo drži, mjenicu može sve do njene dospelosti podnijeti na akceptiranje trasatu.
- 4) "Aval" predstavlja mjenicno jamstvo
- 5) "Dospelost" predstavlja sposobnost naplativosti mjenice.
- 6) "Plaćanje" je sam čin plaćanja mjenicne svote.
- 7) "Regres" je obestecenje imatelja mjenice u slučaju kada mjenica nije plaćena po dospelosti, na vrijeme i prije dospelosti.
- 8) "Intervencija" predstavlja mogućnost akceptiranja i isplate mjenice po potrebi, od naznačene osobe.
- 9) "Umnozavanje i prijepisi" označava da mjenica može biti izadata u dva ili više istovjetnih primjeraka.
- 10) "Preinacanje mjenice" predstavlja mogućnost preinacanja nekog sloga na mjenici.
- 11) "Protest" predstavlja podizanje protesta kod protestnog tijela ovlaštenog zakonom protiv osobe protiv koje se protest podize.
- 12) "Zastara" je mogućnost zastarijevanja mjenicnog zahtjeva protiv akceptanta, indosanta i trasanta u odnosu na imatelja mjenice i u međusobnim odnosima.
- 13) "Neopravdano obogaćenje" označava pojavu neopravdanog stjecanja dobiti za radnje propustene radi održavanja mjenicnih prava i ugasene zastare.
- 14) "Pravo zaloga i pridržaja" predstavlja pravo imatelja mjenice da se iz zaloga koji drži kod sebe namiri, bez podizanja tuzbe ukoliko mjenicna obaveza nije na vrijeme izvršena, a pravo pridržaja je pravo imatelja mjenice nad dužnikovim novcem, pokretninama i vrijednosnim papirima.
- 15) "Amortizacija" mjenice predstavlja mogućnost da se sudu mjesto plaćanja predloži amortizacija mjenice u slučaju njenog nestanka.

#### II - TRASIRANA MJENICA IZDAVANJE I OBLIK TRASIRANE MJENICE

##### **Članak 3.**

Trasirana mjenica sadrži:

- 1) oznaku da je mjenica, napisanu u samom slogu isprave, na jeziku na kojem je sastavljena,
- 2) bezuvjetni uput da se plati određena svota novca,
- 3) ime onoga koji treba platiti (trasat),
- 4) označenje dospelosti,
- 5) mjesto gdje se plaćanje treba obaviti,
- 6) ime onoga kome se ili po čijoj se naredbi mora platiti (remitent),

- 7) oznacenje dana i mjesta izdavanja mjenice,
- 8) potpis onoga koji je izdao mjenicu (trasant).

#### **Clanak 4.**

- (1) Isprava u kojoj ne bi bilo ma kojeg od sastojaka nabrojanih u prethodnom clanku ne vrijedi kao trasirana mjenica, osim u slucajevima koji su odredjeni u sljedecim stavcima.
- (2) Trasirana mjenica u kojoj nije oznacena dospelost, smatra se kao mjenica po vidjenju.
- (3) Ako nije narocito odredjeno, vrijedi kao mjesto placanja, a ujedno i kao mjesto trasatovog prebivanja ono mjesto koje je naznaceno pored trasatovog imena.
- (4) Trasirana mjenica na kojoj nije naznaceno mjesto izdavanja smatra se da je izdana u mjestu koje je oznaceno pored trasantovog potpisa.

#### **Clanak 5.**

- (1) Trasirana mjenica moze glasiti po naredbi samoga trasanta.
- (2) Ona se moze vuci (trasirati) i na trasanta.
- (3) Ona se moze izdati (trasirati) za racun trece osobe.

#### **Clanak 6.**

Trasirana mjenica moze biti plativa u mjestu prebivalista trece osobe, bilo u mjestu u kojem trasat prebiva, bilo u kojem drugom mjestu (domicilna trasirana mjenica).

#### **Clanak 7.**

- (1) U trasiranoj mjenici plativoj po vidjenu ili na odredjeno vrijeme po vidjenju, trasant moze odrediti da svota u njoj oznacena, nosi kamate. U svakoj drugoj trasiranoj mjenici ova odredba o kamatama smatra se kao da nije napisana.
- (2) Kamatna stopa mora se naznaciti u mjenici; ako se to ne ucini, odredba o kamatama smatra se kao da nije napisana.
- (3) Kamate teku od dana izdavanja mjenice, ako nije drukcije oznaceno.

#### **Clanak 8.**

- (1) Ako je mjenicna svota napisana slovima i brojevima, u slucaju neslaganja, vrijedi svota napisana slovima.
- (2) Ako je mjenicna svota napisana vise puta slovima ili vise puta brojevima, onda vrijedi najmanja svota.

#### **Clanak 9.**

Iako se na mjenici nalaze potpisi osoba koje su nesposobne mjenicno se obvezati, ili lazni potpisi ili potpisi izmisljenih osoba ili potpisi koji iz bilo kojeg drugog razloga ne obvezuju osobe koje su potpisale mjenicu, ili u ime kojih je ona potpisana, ipak su obveze ostalih potpisnika pravovaljane.

#### **Clanak 10.**

Tko se na mjenici potpise kao zastupnik drugog, mada za to nije bio ovlasten, osobno je po njoj obvezan, a ako je platio, ima ista prava koja bi imao zastupnik. Isto vrijedi i za zastupnika koji je prekoracio svoje ovlastenje.

#### **Clanak 11.**

- (1) Trasant odgovara da ce mjenica biti akceptirana i isplacena.
- (2) On sebe moze osloboditi odgovornosti za akcept, a svaka odredba kojom bi sebe oslobadjao odgovornosti za isplatu smatra se kao da nije ni napisana.

### III - INDOSAMENT

#### **Clanak 12.**

- (1) Svaka mjenica, i onda kada nije izricito trasirana po naredbi, moze se prenijeti indosamentom.
- (2) Mjenica u koju je trasant stavio rijeci: "ne po naredbi" ili drugi izraz, koji znaci to isto, moze se prenijeti samo u obliku i ucinkom obicnog ustupanja (cesije).
- (3) Mjenica se moze indosirati i na samog trasata, bilo da ju je on akceptirao ili ne, na trasanta ili bilo na kojeg drugog obveznika.
- (4) Ove osobe mogu je dalje indosirati.

#### **Clanak 13.**

- (1) Indosament mora biti bezuvjetan. Svaki uvjet koji bi bio stavljen smatra se kao da nije napisan.
- (2) Djelomican indosament je nistav.
- (3) Indosament na donositelja vrijedi kao bjanko indosament.

#### **Clanak 14.**

- (1) Indosament se mora napisati na mjenici ili na listu koji je za nju vezan (alonz) i mora ga indosant potpisati.
- (3) Indosament ne mora oznacavati korisnika, a moze se sastojati i iz samog potpisa indosanta (bjanko indosament). U ovom posljednjem slucaju indosament, da bi bio pravovaljan, mora biti napisan na poledjini mjenice ili na alonzu.

#### **Clanak 15.**

- (1) Indosamentom se prenose sva prava koja proistjecu iz mjenice.
- (2) Kada je indosament neispunjen (bjanko), onda imatelj mjenice moze:
  - 1) ispuniti bjanko indosament bilo svojim imenom bilo imenom druge osobe,
  - 2) indosirati mjenicu bjanko ili na ime druge osobe,
  - 3) jednostavno predati mjenicu trecoj osobi, ne ispunjavajuci bjanko indosament niti stavljajuci nov indosament.

#### **Clanak 16.**

- (1) Indosant odgovara da ce mjenica biti akceptirana i isplacena, osim ako je u indosamentu drukcije odredjeno.
- (2) On moze zabraniti da se mjenica dalje indosira; u tom slucaju ne odgovara osobama na koje bude mjenica kasnije indosirana.

#### **Clanak 17.**

- (1) Onaj tko drzi mjenicu smatra se njenim zakonitim imateljem, ako svoje pravo dokaze neprekinutim nizom indosamenata. To vrijedi i kad je posljednji indosament bjanko (clanak 13. stavak 3.). Glede ovog dokazivanja precrtani indosamenti smatraju se da ne postoje. Kad iza bjanko indosamenta dolazi drugi indosament, smatra se da je potpisnik tog drugog indosamenta stekao mjenicu bjanko indosamentom.
- (2) Ako je netko, bilo kakvim dogadjajem lisen mjenice, onaj koji je drzi i koji je svoje pravo dokazao onako kako je propisano u stavku 1. ovog clanka, nije duzan mjenicu predati, osim ako ju je stekao zlonamjerno ili je pri stjecanju postupio s velikom nepaznjom.

### **Clanak 18.**

(1) Osobe protiv kojih je stavljen zahtjev da ispune svoje obveze iz mjenice ne mogu prema njenom imatelju isticati prigovore koji imaju temelj u njihovim osobnim odnosima s trasantnom ili s kojim prijasnijim imateljem mjenice, osim ako je sadasnji imatelj mjenice prilikom njenog stjecanja svjesno postupio na stetu duznika.

(2) Ako je mjenica, koja je u vrijeme izdanja bila nepotpuna, naknadno ispunjena protivno postojećem sporazumu, povreda ovog sporazuma ne može se prigovoriti imatelju mjenice, osim ako ju je stekao zlonamjerno ili ako pri stjecanju mjenice postupio s velikom nepaznjom.

### **Clanak 19.**

(1) Kad indosament sadrži napomenu "vrijednost za naplatu", "za inkaso", "kao punomoc" ili ma kakvu drugu napomenu koja znači nalog, imatelj mjenice može ostvarivati sva prava koja iz nje proistjecu, ali mjenicu može indosirati samo kao prijenos punomoci.

(2) Mjenicni obveznici u slučaju iz stavka 1. ovog clanka mogu istaci prema imatelju mjenice samo one prigovore koji se mogu istaci prema indosantu.

(3) Nalog sadržan u indosamentu iz stavka 1. ovog clanka (indosament - punomoc) ne prestaje usljed smrti nalogodavatelja niti usljed nastupanja njegove poslovne nesposobnosti.

### **Clanak 20.**

(1) Kad indosament sadrži napomenu "vrijednost za osiguranje", "vrijednost za zalogu" ili ma kakvu drugu napomenu pod kojom se razumijeva zalaganje, imatelj mjenice može ostvariti sva prava koja iz nje proistjecu, ali mjenicu može indosirati samo kao prijenos punomoci.

(2) Mjenicni obveznici u takvom slučaju ne mogu istaci protiv imatelja mjenice prigovore koji imaju temelj u njihovim osobnim odnosima sa indosantom, osim ako je imatelj stjecuci mjenicu, svjesno postupio na stetu duznika.

### **Clanak 21.**

(1) Indosiranje nakon dospelosti proizvodi isti učinak kao i indosiranje prije dospelosti. Ali indosiranje nakon protesta zbog neisplate ili nakon proteka roka određenog za podizanje takvog protesta proizvodi samo učinak običnog ustupanja.

(2) Dok se ne dokaze protivno, nedatirani indosament smatra se da je učinjen prije proteka roka određenog za dizanje protesta.

## **IV - AKCEPTIRANJE**

### **Clanak 22.**

Imatelj trasirane mjenice, kao i onaj koji je samo drži, može je sve do dospelosti podnijeti na akceptiranje trasatu u mjestu njegovog prebivanja.

### **Clanak 23.**

(1) U svakoj trasiranoj mjenici trasant može odrediti da se ona podnese na akceptiranje naznajući ili ne naznajući za to rok.

(2) Trasant može i zabraniti da se mjenica podnese na akceptiranje, osim kad je u pitanju trasirana mjenica plativa kod treće osobe ili u mjestu razlicitom od mjesta u kojem trasat prebiva, ili kad je u pitanju trasirana mjenica na određeno vrijeme po vidjenju.

(3) Trasant može isto tako odrediti da se mjenica ne podnosi na akceptiranje prije određenog vremena.

(4) Svaki indosant može narediti da se trasirana mjenica podnese na akceptiranje, naznajući ili ne naznajući za to rok, osim kad je trasant u njoj zabranio da se ona podnosi na akceptiranje.

#### **Clanak 24.**

- (1) Mjenica trasirana na određeno vrijeme po vidjenju mora se podnijeti na akceptiranje u roku od jedne godine od dana izdanja.
- (2) Trasant može ovaj rok skratiti ili odrediti dulji.
- (3) Te rokove indosanti mogu skratiti.

#### **Clanak 25.**

- (1) Trasant može zahtijevati da mu se mjenica podnese još jedanput sutradan nakon prvog podnošenja na akceptiranje. Zainteresovane osobe mogu se pozivati na to da ovaj zahtjev nije ispunjen samo onda kad je taj zahtjev zabilježen u protestu.
- (2) Imatelj mjenice nije dužan mjenicu koju podnosi na akceptiranje ostaviti kod trasata.

#### **Clanak 26.**

- (1) Akcept se piše na samoj mjenici. Izrazava se riječju "priznajem", "primljena", "prihvacena" ili kojom drugom riječju koja to isto znaci: akcept potpisuje trasat. Kao akcept vrijedi i sam trasatov potpis kad je stavljen na licu mjenice.
- (2) Kad je trasirana mjenica plativa na određeno vrijeme po vidjenju, ili kad se na temelju narocite odredbe treba podnijeti na akceptiranje u određenom roku, onda akcept mora biti datiran na dan kada je dan, osim ako imatelj mjenice zahtijeva da se datira na dan kada je mjenicu podnio na akceptiranje. Ako se akcept ne datira, imatelj mjenice, da bi održao svoja regresna prava protiv indosanata i trasanta, mora taj propust utanoviti pravodobno podignutim protestom.

#### **Clanak 27.**

- (1) Akcept mora biti bezuvjetan, ali ga trasat može ograničiti na jedan dio mjenicne svote.
- (2) Svako drugo u akceptu sadržano odstupanje od sastojaka mjenice jednako je odbijanju akcepta. Ipak je akceptant obavezan prema sadržini svog akcepta.

#### **Clanak 28.**

- (1) Kad je u mjenici trasant kao mjesto plaćanja označio neko mjesto različito od onoga u kojem trasat prebiva, ne imenujući osobu kod koje treba izvršiti isplatu (domicilijat), onda trasat prilikom akceptiranja može označiti tu osobu. Kad se to ne učini, smatra se da se akceptant obvezao sam platiti u mjestu plaćanja.
- (2) Ako je mjenica plativa u mjestu trasatovog prebivanja, ovaj može prilikom akceptiranja označiti adresu u tom mjestu, gdje se isplata ima obaviti (platiste).

#### **Clanak 29.**

- (1) Akceptom se trasat obvezuje mjenicu platiti po dospelosti.
- (2) Ako mjenica ne bude plaćena, njen imatelj, pa bio to i sam trasant, ima na temelju nje pravo na neposrednu tuzbu protiv akceptanta za sve što se može zahtijevati prema cl. 49. i 50. ovog zakona.

#### **Clanak 30.**

- (1) Smatra se da je trasat odbio akceptiranje mjenice ako je napisani akcept precrtao prije nego što je mjenicu vratio. Dok se ne dokaze protivno, smatra se da je akcept precrtan prije nego što je mjenica vraćena.
- (2) Ali, ako je trasat pismeno izvijestio imatelja mjenice ili kojeg potpisnika da je mjenicu akceptirao, on je prema njima obavezan po sadržaju danog akcepta.

## V - AVAL

### Clanak 31.

- (1) Isplata mjenice moze se za cijelu mjenicnu svotu ili za izvjestan njen dio osigurati avalom (mjenicnim jamstvom).
- (2) Ovo osiguranje moze dati treca osoba ili cak i netko od potpisnika mjenice.

### Clanak 32.

- (1) Aval se daje na mjenici ili na alonzu i potpisuje ga avalista,
- (2) Aval se izrazava rijecima: "per aval", "kao jamac", "kao poruk" ili ma kojim drugim izrazom koji to isto znaci.
- (3) Za davanje avala dovoljan je potpis na licu mjenice, osim ako je u pitanju potpis trasata ili trasanta.
- (4) Iz avala treba se vidjeti za koga je dan. Ako se to ne vidi, vrijedi kao da je dan za trasanta.

### Clanak 33.

- (1) Avalist odgovara onako kako odgovara onaj za koga jamci.
- (2) Njegova obveza vrijedi i onda ako je obveza za koju jamci nistava iz bilo kojeg drugog razloga, osim zbog formalnog nedostatka.
- (3) Kad isplati mjenicu, avalista stjece pravo iz mjenice protiv onoga za koga je inace jamcio, kao i protiv onih koji su po ovoj mjenici odgovorni (pravo na regres).

## VI - DOSPJELOST

### Clanak 34.

- (1) Mjenica se moze izdati: - po vidjenju, - na odredjeno vrijeme po vidjenju, - na odredjeno vrijeme od dana izdavanja, - na odredjeni dan.
- (2) Nistave su mjenice u kojima je dospjelost drukcije naznacena, kao i mjenice s vise dospjelosti.

### Clanak 35.

- (1) Mjenica po vidjenju plativa je cim se podnese. Ona se mora podnijeti na isplatu u roku od jedne godine od dana izdavanja. Trasant moze ovaj rok skratiti ili odrediti dulji. Ove rokove indosanti mogu skratiti.
- (2) Trasant moze odrediti da mjenica plativa po vidjenju ne smije biti podnesena na isplatu prije naznacenog vremena. U takvom slucaju rok za podnošenje pocinje teci od tog vremena.

### Clanak 36.

- (1) Dospjelost mjenice na odredjeno vrijeme po vidjenju izracunava se bilo prema danu akcepta, bilo prema danu protesta.
- (2) Kad protest nije podignut, onda se glede akceptiranja smatra da je nedatirani akcept stavljen posljednjeg dana roka previdjenog za podnošenje na akceptiranje.

### Clanak 37.

- (1) Mjenica koja glasi na jedan ili vise mjeseci od dana izdavanja ili od vidjenja, dospijeva odgovarajuceg dana u onom mjesecu kada se ima obaviti isplata. Ako u tom mjesecu nema odgovarajuceg dana, onda mjenica dospijeva posljednjeg dana istog mjeseca.
- (2) Ako mjenica glasi na jedan ili vise cijelih mjeseci i polovinu mjeseca od dana izdavanja ili od vidjenja, onda se najprije racunaju cijeli mjeseci.
- (3) Ako je dospjelost odredjena za pocetak, za polovinu (sredinom sijecnja, sredinom veljace itd.) ili za

konac mjeseca, onda se pod tim izrazima razumijevaju prvi, petnaesti ili posljednji dan mjeseca.

(4) Izrazi "osam dana" ili "petnaest dana" ne znace jedan ili dva tjedna, nego punih osam ili petnaest dana.

(5) Izraz "pola mjeseca" znaci rok od petnaest dana.

### **Clanak 38.**

(1) Kada je mjenica plativa na odredjeni dan u mjestu u kojem ne vrijedi isti kalendar koji vrijedi u mjestu izdavanja, onda se smatra da je dan dospelosti po kalendaru koji vrijedi u mjestu placanja.

(2) Kada se mjenica plativa na odredjeno vrijeme od dana izdavanja trasira iz jednog mjesta na neko drugo mjesto i kad u tim mjestima ne vrijede isti kalendari, onda se dan izdavanja dovodi na dan koji mu odgovara u kalendaru koji vrijedi u mjestu placanja, pa se prema tome odredjuje dospelost.

(3) Rokovi za podnosenje mjenica racunaju se prema odredbi stavka 2. ovog clanka.

(4) Ovi se propisi ne primjenjuju ako neka posebna odredba u mjenici ili bitni sastojci mjenice pokazuju da se namjeravalo nesto drugo.

## **VII - PLACANJE**

### **Clanak 39.**

(1) Mjenica plativa na odredjeni dan ili na odredjeno vrijeme, nakon dana izdavanja ili vidjenja, mora se podnijeti na isplatu bilo na sam dan placanja, bilo jednog od dva radna dana koji dolaze odmah za njim.

(2) Kad se mjenica podnese nekoj organizaciji ovlastenoj za obavljanja platnog prometa (u daljnjem tekstu: OOPP), smatra se da je podnesena na isplatu.

### **Clanak 40.**

(1) Prilikom placanja mjenice, trasat moze zahtijevati da mu je imatelj preda s potvrdom na mjenici da je placena.

(2) Imatelj mjenice ne moze odbiti djelomicnu isplatu.

(3) U slucaju djelomicne isplate trasat moze zahtijevati da se ova isplata zabiljezi na mjenici i da mu se uz to izda priznanica.

### **Clanak 41.**

(1) Imatelj mjenice ne moze se prisiliti da primi isplatu prije dospelosti mjenice.

(2) Trasat koji placa mjenicu prije dospelosti cini to na svoju opasnost i stetnu.

(3) Tko plati mjenicu po dospelosti, pravovaljano je oslobodjen obveze osim ako je to ucinio iz zle namjere ili velike nemarnosti. On je duzan ispitati pravilnost niza indosamenata, ali ne i istinitosti potpisa indosanata.

### **Clanak 42.**

(1) Kada je mjenica plativa u novcu koji nije u tecaju u mjestu placanja, mjenicna svota moze se platiti novcem koji je tu u tecaju, a po vrijednosti koju ima na dan dospelosti. Ako je duznik u zakasnjenju, imatelj mjenice moze, po svom izboru, traziti da se mjenicna svota isplati domacim novcem po tecaju, koji vrijedi bilo na dan dospelosti, bilo na dan isplate.

(2) Vrijednost stranog novca odredit ce se poobicajima koji vrijede u mjestu placanja ali trasant moze odrediti da se svota koju treba platiti obracuna po tecaju odredjenom u mjenici.

(3) Ovi propisi ne primjenjuju se kad je trasant odredio da se isplata izvrsi bas u novcu oznacenom u mjenici (odredba efektivne isplate u stranom novcu).

(4) Propisi iz st. 2. i 3. ovog clanka primjenjuju se ukoliko nisu protivna postojećim valutnim i deviznim propisima.

(5) Ako je mjenicna svota oznacena u novcu koji ima isti naziv ali razlicitu vrijednost u zemlji u kojoj je mjenica izdana i u onoj gdje je plativa, smatra se da se ima u vidu novac mjesta placanja.

#### **Clanak 43.**

Ako se mjenica ne podnese na isplatu u roku koji je oznacen u clanku 39, ovog zakona, svaki duznik je ovlasten mjenicnu svotu poloziti u mjestu placanja kod prvostupanjskog redovitog suda, na trosak, opsanost i stetu imatelja mjenice.

### **VIII - REGRES ZBOG NEAKCEPTIRANJA I ZBOG NEISPLATE**

#### **Clanak 44.**

Imatelj mjenice moze ostvariti regres protiv indosanta, trasanta i ostalih obveznika: - po dospelosti: ako mjenica nije placena u cijelosti ili djelomicno; - i prije dospelosti:

- 1) ako je akceptiranje odbijeno, bilo potpuno bilo djelomicno,
- 2) ako je prije ili poslije akceptiranja otvoren stečaj odnosno likvidacija nad imovinom trasata, ili ako on obustavi placanja, i ako ta obustava ne bi bila utvrdjena sudskom odlukom, ili ako je izvršenje nad njegovom imovinom ostalo bezuspješno,
- 3) ako je otvoren stečaj odnosno likvidacija nad imovinom trasanta mjenice koja se ne smije podnijeti na akceptiranje.

#### **Clanak 45.**

- (1) Djelomicno ili potpuno odbijanje akceptiranja, kao i djelomicno ili potpuno odbijanje isplate, mora se utvrditi javnom ispravom (protest zbog neakceptiranja ili zbog neisplate).
- (2) Protest zbog neakceptiranja mora se podici u rokovima odredjenim za donosenje na akceptiranje. Ako je, u slucaju predvidjenom u clanku 25. stavak 1. ovog zakona, mjenica bila podnesena prvi put posljednjeg dana roka, protest se moze podici jos i sutradan.
- (3) Protest zbog neisplate mjenice plative na odredjeni dan ili na odredjeno vrijeme od dana izdavanja ili od vidjenja mora se podici jednog od dva radna dana koji dolaze odmah za danom placanja mjenice. Ako je u pitanju mjenica plativa po vidjenju, onda se protest mora podici sukladno stavku 1. ovog clanka o podizanju protesta zbog neakceptiranja.
- (4) Kad je podignut protest zbog neakceptiranja, onda nije potrebno mjenicu podnijeti na isplatu niti podici protest zbog neisplate.
- (5) Ako prije ili nakon akceptiranja trasat obustavi placanje ili ako je izvršenje nad njegovom imovinom ostalo bezuspješno, imatelj mjenice moze vrsiti regres tek posto podnese trasatu mjenicu za isplatu i posto protest bude podignut.
- (6) U slucaju otvaranja stečaja, odnosno likvidacije nad imovinom trasanta, prije ili nakon akceptiranja, kao i u slucaju stečaja odnosno likvidacije nad imovinom trasata mjenice koja se ne smije podnijeti na akceptiranje, imatelj mjenice moze ostvariti regres kad podnese potvrdu suda da je otvoren stečaj odnosno podnijeta prijava o pokretanju postupka likvidacije.

#### **Clanak 46.**

- (1) O odbijanju akceptiranja ili isplate imatelj mjenice mora obavijestiti svog indosanta i trasanta u roku od cetiri radna dana nakon protesta, ili nakon dana podnosenja mjenice ako u njoj postoji odredba "bez troskova". Ako je protest zamijenjen prema odredbi clanka 79. ovog zakona, rok se racuna od dana unosenja izjave o odbijanju u registar protesta.
- (2) Svaki indosant mora u roku od dva radna dana nakon dana primljene obavijesti priopćiti obavijest indosantu koji mu prethodi, naznacujuci imena i adrese onih koji su dali prijasnje obavijesti i tako redom sve do trasanta.
- (3) Kad se u smislu st. 1. i 2. ovog clanka daje obavijest kojem potpisniku mjenice, mora se, u roku koji za ovog potpisnika vrijedi, poslati takva ista obavijest i njegovom avalisti.
- (4) Ako koji od indosanata nije oznacio svoju adresu ili ju je oznacio necitljivo, dovoljno je da se



obavijest posalje indosantu koji mu prethodi.

(5) Obavijest se može dati u ma kakvom obliku, pa i jednostavnim vraćanjem mjenice.

(6) Tko daje obavijest dužan je dokazati da je to učinio u propisanom roku. Smatra se da je pravodobno postupljeno i kad je pismo kojim se obavijest daje predano pošti u propisanom roku.

(7) Tko ne da obavijest u propisanom roku, ne gubi zbog toga svoja mjenična prava, ali za štetu koja nastane zbog njegovog propuštanja, odgovara do visine mjenične svote.

#### **Članak 47.**

(1) Trasant, indosant ili avalista može odredbom "bez troškova", "bez protesta" ili ma kakvom drugom odgovarajućom odredbom, napisanom i potpisanom na mjenici, osloboditi njenog imatelja obaveze da radi ostvarenja regresa podize protest zbog neakceptiranja ili neisplate.

(2) Ova odredba ne oslobađa imatelja mjenice ni od podnošenja mjenice u propisanim rokovima ni od pravodobnog davanja obavijesti. Prekoracenje rokova dokazuje onaj koji to istice protiv imatelja mjenice.

(3) Odredba koju je trasant napisao djeluje prema svim potpisnicima; ona koju je napisao indosant ili avalist djeluje samo prema onome tko ju je stavio. Ako imatelj mjenice protivno odredbi koju je napisao trasant podigne protest, sam će snositi protestne troškove. Kad odredba potječe od indosanta ili avaliste, troškovi protesta, ako je podignut, mogu se naplatiti od svih potpisnika.

#### **Članak 48.**

(1) Svi oni koji su mjenicu trasirali, akceptirali, indosirali ili avalirali odgovaraju solidarno imatelju mjenice.

(2) Imatelj mjenice ima pravo postupiti protiv svih tih osoba bilo pojedinačno, bilo protiv više njih, bilo protiv svih zajedno. Pritom nije dužan držati se reda kojim su se oni obvezali.

(3) Isto pravo pripada svakom potpisniku mjenice koji ju je iskupio.

(4) Postavljanje zahtjeva protiv jednog od obveznika ne spriječava da se postupi protiv ostalih, iako bi oni dolazili iza onog protiv kojeg je prvo postupljeno.

#### **Članak 49.**

(1) Imatelj mjenice može zahtijevati od onoga protiv kojeg ostvaruje regres:

- 1) iznos za koji mjenica nije akceptirana ili isplaćena kao i kamate ako su bile u mjenici određene,
- 2) zateznu kamatu obracunatu sukladno propisu kojim se uređuje visina stope zatezne kamate,
- 3) troškove protesta, poslanih izvješća kao i ostale troškove.

(2) Ako se regres traži prije dospelosti, od mjenične svote odbija se eskont po stopi koju određuje Europska centralna banka u Frankfurtu, a koja vazi na dan regresa.

#### **Članak 50.**

Tko je iskupio mjenicu, može zahtijevati od onih koji njemu odgovaraju:

- 1) cjelokupnu svotu koju je isplatio,
- 2) kamatu u visini eskontne stope koju utvrđuje Europska centralna banka iz Frankfurta na tu svotu, računajući od dana kada je iskupljena svota mjenice isplativa,
- 3) troškove koje je imao.

#### **Članak 51.**

(1) Svaki obveznik, protiv kojeg se ostvaruje ili protiv kojega se može ostvarivati regres, ovlašten je, kada isplati regresnu svotu, zahtijevati da mu se preda mjenica zajedno sa protestom i računom na kojem je potvrđena isplata.

(2) Svaki indosant koji je iskupio mjenicu može precrtati svoj indosament i indosamente indosanata koji iza njega dolaze.

#### **Clanak 52.**

(1) Kad se ostvaruje regres zbog djelomicnog akceptiranja, onda onaj koji je isplatio dio svote za koji mjenica nije bila akceptirana može zahtijevati da se ta isplata zabiljezi na mjenici i da mu se o tome izda priznanica. Imatelj mjenice dužan je izdati mu prijepis mjenice, s potvrdom da je vjeran originalu, kao i protest radi ostvarenja daljnjeg regresa.

#### **Clanak 53.**

(1) Svatko ko ima pravo ostvariti regres može, ukoliko nije protivno ugovoreno, da se naplati pomoću nove mjenice trasirane po vidjenju na jednu od osoba njemu odgovornih i plative u mjestu prebivanja te osobe (povratna mjenica).

(2) Povratna mjenica obuhvata, osim iznosa oznacenih u cl. 49. i 50. ovog zakona, još i naknadu za posredovanje, kao i pristojbu za povratnu mjenicu.

(3) Ako povratnu mjenicu trasira imatelj, mjenicna svota se određuje po tecaju koji ima mjenica po vidjenju, trasirana iz mjesta placanja prvobitne mjenice na mjesto prebivanja obveznika na koga se vuče. Ako povratnu mjenicu trasira indosant, mjenicna svota se određuje po tecaju koji ima mjenica po vidjenju, trasirana iz mjesta prebivanja trasanta povratne mjenice na mjesto prebivanja obveznika.

#### **Clanak 54.**

(1) S protekom rokova: - za podnošenje mjenica po vidjenju ili na određeno vrijeme po vidjenju, - za podizanje protesta zbog neakceptiranja ili zbog neisplate, - za podnošenje na isplatu mjenice koja sadrži odredbu "bez troškova", imatelj mjenice gubi svoja prava protiv indosanta, protiv trasanta i protiv ostalih obveznika izuzev akceptanta.

(2) Ako se mjenica ne podnese na akceptiranje u roku koji je trasant odredio, imatelj mjenice gubi pravo na regres i zbog neisplate i zbog neakceptiranja, osim ako iz sadržaja odredbe ne proizilazi da se trasant samo htio osloboditi odgovornosti za akceptiranje.

(3) Ako je rok za podnošenje određen u nekom indosamentu, onda se time može poslužiti samo indosant koji je indosament napisao.

#### **Clanak 55.**

(1) Kad se u predviđenim rokovima mjenica ne može podnijeti ili protest podignuti zbog nesavladive prepreke (zakonski propisi neke države ili koji drugi slučaj više sile), onda se ti rokovi produljuju.

(2) Imatelj mjenice dužan je o slučaju više sile bez odlaganja obavijestiti svog indosanta i tu obavijest, uz datum i svoj potpis, zabilježiti na mjenici ili na alonzu; za ostalo vrijede propisi iz članka 46. ovog zakona.

(3) Kad visa sila prestane, imatelj mjenice mora bez odlaganja podnijeti mjenicu na akceptiranje ili na isplatu, i ako treba, podignuti protest.

(4) Ako visa sila traje dulje od 30 dana nakon dospelosti, za ostvarenje regresa nije potrebno ni podnošenje ni protestiranje mjenice.

(5) Kod mjenice po vidjenju i na određeno vrijeme po vidjenju rok od trideset dana teče od dana kojega je imatelj mjenice obavijestio svog indosanta o visoj sili, iako to učini i prije proteka rokova za podnošenje; kod mjenica na određeno vrijeme po vidjenju rok od trideset dana povećava se tim vremenom po vidjenju oznacenim u mjenici.

(6) Ne smatraju se kao slučajevi više sile one prepreke koje su čisto osobne za imatelja mjenice ili za onoga kome je on povjerio da mjenicu podnese ili da protest podigne.

### **IX - INTERVENCIJA**

#### **Clanak 56.**

- (1) Trasant, indosant ili avalist mogu u mjenici naznaci osobu koja ce po potrebi akceptirati ili platiti (intervenijent).
- (2) Intervenijent moze mjenicu, pod nize propisanim uvjetima, akceptirati ili platiti za ma kojeg obveznika protiv kojeg se moze ostvariti regres.
- (3) Intervenijent moze biti treca osoba, pa i trasat ili ma tko od obvezanih po mjenici, izuzimajuci akceptanta.
- (4) Intervenijent je duzan u roku od dva radna dana obavijestiti o svojoj intervenciji onoga za koga je posredovao. Ako prekorači ovaj rok, odgovara do visine mjenicne svote za stetu koja nastane usljed tog prekoračenja.

#### **Clanak 57.**

- (1) Akceptiranje intervencijom moze se obavljati kad god je prije dospelosti mjenice njen imatelj ovlasten na regres po mjenici koja se moze podnijeti na akceptiranje.
- (2) Kad je na mjenici naznacena neka osoba da mjenicu po potrebi akceptira ili da je po potrebi u mjestu placanja isplati, imatelj takve mjenice ne moze prije dospelosti ostvariti svoje pravo na regres protiv onoga koji je stavio tu oznaku, kao ni protiv potpisnika koji iza njega dolaze, osim kad je mjenicu podnio naredjenoj osobi i podigao protest, posto je ona odbila akceptiranje.
- (3) U ostalim slucajevima imatelj moze odbiti akceptiranje intervencijom. Ali ako ga dopusti, gubi regres koji mu prije dospelosti pripada protiv onoga za koga je dan akcept, kao i protiv potpisnika koji za ovim dolaze.

#### **Clanak 58.**

Akcept intervencijom biljezi se na mjenici; njega potpisuje intervenijent. U njemu se naznacuje za koga je dan; ako se to ne naznaci, smatra se da je dan za trasanta.

#### **Clanak 59.**

- (1) Intervenijent, kad akceptira mjenicu, odgovara prema njenom imatelju i prema indosantima koji dolaze za duznikom za kojega je intervenirao onako kako tom duzniku odgovara.
- (2) Iako je mjenica intervencijom akceptirana, onaj za koga je to ucijeno, a tako isto i oni koji njemu odgovaraju, mogu, kad isplate iznos oznacen u clanku 49. ovog zakona, zahtijevati od imatelja da preda mjenicu zajedno s protestom, ako je protest bio opravdan, kao i racunom na kojem je potvrđena isplata.

#### **Clanak 60.**

- (1) Isplata intervencijom moze se obavljati u svim slucajevima u kojima je, bilo po dospelosti, bilo prije dospelosti, imatelj mjenice stekao pravo na regres.
- (2) Isplata intervencijom obuhvata cjelokupnu svotu koju bi inace imao namiriti onaj za koga se intervenira.
- (3) Ona se mora obaviti najkasnije sutradan po posljednjem danu dopustenom za podizanje protesta zbog neisplate.

#### **Clanak 61.**

- (1) Ako su mjenicu akceptirali intervenijenti koji imaju svoje mjesto prebivanja u mjestu placanja, ili ako su u mjenici oznacene, da je po potrebi plate, osobe koje u tom mjestu imaju svoje mjesto prebivanja, imatelj mjenice duzan ju je podnijeti svim tim osobama, i ako je potrebno podignuti protest zbog neisplate najkasnije sutradan po posljednjem danu dopustenom za podizanje protesta.
- (2) Ako se protest ne podigne u tome roku, ispadaju iz obveze: onaj koji je naznacio adresu po potrebi ili za kojega je intervencijom mjenica bila akceptirana, a tako isto i indosanti koji za njim dolaze.

## **Clanak 62.**

Imatelj mjenice koji odbije isplatu intervencijom gubi regres protiv onih koji bi tom isplatom bili oslobođeni.

## **Clanak 63.**

- (1) Isplata intervencijom mora se potvrditi izjavom o namirenju stavljenom na mjenici s naznakom onoga za koga je placeno. Ako se ta osoba ne naznaci, smatra se da je placeno za trasanta.
- (2) Mjenica i protest, ako je podignut, predaju se intervenijentu - platitelju.

## **Clanak 64.**

- (1) Intervenijent - platitelj stjece prava koja proizlaze iz mjenice protiv onoga za koga je platio i protiv onih koji su ovome po mjenici obvezni. Ali on ne moze mjenicu dalje indosirati.
- (2) Indosanti koji dolaze poslije potpisnika za kojega je placeno, oslobođeni su obveze.
- (3) Kad vise intervenijenata ponude isplatu, prvenstvo ima onaj koji oslobadja najvise obveznika. Ako, znajuci za to, intervenijent postupi protivno ovom pravilu, gubi regres protiv onih koji bi bili oslobođeni.

## **X - UMNOZAVANJE I PRIJEPISI**

## **Clanak 65.**

- (1) Trasirana mjenica moze se izdati u dva ili vise istovjetnih primjeraka.
- (2) Ovi primjerci moraju biti u svom slogu oznaceni tekucim brojem i, ako se to ne ucini, svaki primjerak smatra se kao posebna mjenica.
- (3) Svaki imatelj mjenice u kojoj nije naznaceno da je vucena samo u jednom primjerku, moze traziti da mu se o njegovom trosku izda jos jedna ili vise primjeraka. Radi toga se treba obratiti svom neposrednom indosantu, koji je duzan glede toga pomoci mu kod svoga indosanta i tako redom sve do trasanta. Indosanti su duzni ponoviti svoje indosamente na novim primjercima.

## **Clanak 66.**

- (1) Isplata jednog od mjenicnih primjeraka oslobadja obveze i po svim drugim primjercima iako u mjenici i ne stajalo da se isplatom po jednom primjerku ponisti vrijednost i ostalih primjeraka. Trasat ostaje obvezan po svakom akceptiranom primjerku koji mu ne bude vracen.
- (2) Indosant koji je prenio primjerke na razne osobe kao i svi potonji indosanti odgovorni su po svim nevracanim primjercima koji nose njihov potpis.

## **Clanak 67.**

- (1) Tko posalje jedan primjerak na akceptiranje, duzan je na ostalim primjercima naznaciti ime osobe kod koje se taj primjerak nalazi. Ova je osoba duzna predati zakonitom imatelju ma kog drugog primjerka.
- (2) Ako ta osoba odbije to uciniti, zakoniti imatelj ovog drugog primjerka moze ostvariti regres tek kada protestom utvrdi:
  - 1) da mu na njegovo zahtjevanje nije predan primjerak poslan na akceptiranje,
  - 2) da se ni po jednom drugom primjerku nije mogao dobiti akcept ili isplata.

## **Clanak 68.**

- (1) Svaki imatelj mjenice ima pravo naciniti od njeg prijepise.
- (2) Prijepis mora sadrzavati točno prepisanu izvornu mjenicu s indosamentima i svim drugim odredbama koje se na njoj nalaze. U prijepisu se mora naznaciti gdje se završava.
- (3) Prijepis se može indosirati i avalisati na isti način i s istim učinkom kao i izvorna mjenica.

#### **Clanak 69.**

- (1) U prijepisu se mora oznaciti osoba kod koje se nalazi izvorna mjenica. Prijepis u kojem to nije učinjeno nema mjenicnopravne vrijednosti.
- (2) Osoba kod koje se izvorna mjenica nalazi dužna ju je predati zakonitom imatelju prijepisa. Ako ona to odbije, imatelj prijepisa može ostvariti regres protiv onih koji su indosirali ili avalisali prijepis tek posto utvrdi protestom da mu na njegov zahtjev nije predana izvorna mjenica.
- (3) Ako izvorna isprava nakon posljednjeg indosamenta stavljenog prije nego što je načinjen prijepis sadrži oznaku "počev odavde indosament vrijedi samo na prijepisu" ili ma kakvu drugu oznaku koja to isto znači, ništa je svaki indosament koji bi iza toga bio stavljen na izvornu mjenicu.

### **XI - PREINACENJE MJENICE**

#### **Clanak 70.**

Ako je slog neke mjenice preinacen, oni koji su mjenicu potpisali poslije tog preinacenja odgovaraju prema preinacenom slogu, a prijasnji potpisnici odgovaraju prema prvobitnom slogu.

### **XII - PROTEST**

#### **Clanak 71.**

Protest se podize kod mjesnog nadleznog suda za osobu protiv koje se podize protest.

#### **Clanak 72.**

- (1) Kada se podize protest, mjesno nadlezni sud u smislu odredbe clanka 108. ovog zakona podnosi mjenicu onome protiv koga se potest trazi i poziva ga da izvrši zahtijevanu cinidbu.
- (2) Ako se trazena osoba ne nadje u svom poslovnom uredu, kad ga ima, odnosno u stanu kad poslovnog ureda nema, ili ako se nadje, ali joj se zahtjev ne može priopćiti ma iz kojeg uzroka, protestno tijelo nije dužno ponoviti protestni postupak.
- (3) Smatra se da je dokazano da se poslovni lokal ili stan nisu mogli pronaci samo onda ako je u protestu zabilježeno da se protestno tijelo bezuspješno raspitivalo o tome kod nadleznog općinskog tijela uprave. (4) Ako protestno tijelo ne bi bilo dovoljno brizno u raspitivanju za poslovni ured ili stan, protest je ipak valjan, ali se tijelo time ne oslobadja od odgovornosti za štetu.

#### **Clanak 73.**

- (1) Protest mora sadrzavati:
  - 1) prijepis protestirane mjenice odnosno protestiranog mjenicnog prijepisa, kao i svih izjava odnosno napomena na njima; ako se protest podize po mjenici izdanoj na stranom jeziku, onda se mora priložiti i prijevod mjenice, s ovjerenjenjem onoga koji protest podize;
  - 2) ime ili tvrtku osobe po cijem se zahtjevu i protiv koje se protest podize;
  - 3) potrebu da trazena osoba nije izvršila cinidbu koja se na temelju mjenice koja se od njega zahtijeva ili da je protestno tijelo nije moglo naci u njezinom poslovnom uredu ili stanu, ili ako ju je i našlo, da joj iz bilo kojeg uzroka nije moglo priopćiti zahtjev;
  - 4) mjesto, dan, mjesec, godinu i sat kad je, i lokal gdje je, poduzet ili bezuspješno pokusan protestni postupak;
  - 5) datum protesta, broj pod kojim je zaveden u registar protesta, službeni potpis protestnog tijela, kao i pecat.

(2) Onaj dio mjenice ili prijepis koji se ne može pročitati protestno tijelo označit će u protestu kao nečitljiv.

(3) Ako tražena osoba obrazloži odbijanje cinidbe ili ako trasat postavi zahtjev prema članku 25. stavak 1. ovog zakona, treba i to zabilježiti u protest.

#### **Članak 74.**

Kad se na temelju iste mjenice zahtijeva više cinidbi ili kad se ista cinidba zahtijeva od više osoba, namjesto više protesta može se podici samo jedan protest.

#### **Članak 75.**

(1) Propustena cinidba zbog koje je protest tražen može se izvršiti i u ruke odnosno u nazočnosti protestnog tijela (članak 71.). Protivna odredba ili uput koji bi se tome protivio, nema vrijednosti prema osobi koja ima izvršiti cinidbu.

(2) U slučaju isplate mjenicnog duga protestno tijelo potvrđuje tu isplatu na mjenici i predaje osobi koja je izvršila isplatu.

(3) Ako mjenicni dužnik isplati jedan dio mjenicne svote, to će se zabilježiti na izvornoj mjenici i u protestu i o tome platitelju izdati priznanicu na prijepisu protestirane mjenice.

#### **Članak 76.**

Ako mjenicni obveznik isplati mjenicnu svotu, ali odbije isplatu protestnih troškova, ova će se okolnost utvrditi protestom, a sama mjenica predati platitelju. Naknada protestnih troškova traži se na temelju ovog protesta.

#### **Članak 77.**

Isprava o protestu mora se bez odlaganja predati imatelju mjenice ili osobi koja je u njegovo ime podnijela mjenicu na protest.

#### **Članak 78.**

(1) Protestno tijelo dužno je cijelu sadržinu podignutih protesta zavoditi redom, po njihovom datumu i broju, u protestnom registru.

(2) Oblik i način vođenja protestnog registra propisat će federalni ministar pravosuđa. (3) Na temelju protestnog registra, protestno tijelo izdaje osobama zainteresiranim po doticnoj mjenici ovjerene prijepise protesta uz naplatu pristojbe.

#### **Članak 79.**

(1) Ako trasant u slogu mjenice ne zahtijeva da protest bude u obliku javne isprave, protest zbog neakceptiranja ili neisplate može, po pristanku imatelja mjenice biti zamijenjen pismenom izjavom na mjenici one osobe od koje je zahtijevana cinidba (trasat, akceptant, domicilij, adresat po potrebi ili intervenijent). Izjava ovih osoba mora biti datirana, potpisana i u protestnom roku unesena u registar protesta, o čemu protestno tijelo stavlja potvrdu na protestiranoj mjenici ili alonzu. (2) Vlada Federacije Bosne i Hercegovine utvrđuje do koje mjenicne svote protestno tijelo može umjesto protesta po prethodnim odredbama (čl. 71. do 79. stavak 1.) preporučenim pismom dostaviti prijepis mjenice svim mjenicnim dužnicima, s napomenom da je mjenica protestirana. O tome se, na zahtjev, izdaje potvrda, koja se upisuje u protestnom roku u registar protesta. U takvom slučaju otpada obavijest po članku 46. ovog zakona.

## **Clanak 80.**

(1) Svi mjenicnopravni zahtjevi protiv akceptanta zastaraju za tri godine, racunajuci od dospelosti. (2) mjenicnopravni zahtjevi imatelja mjenice protiv indosanta i protiv trasanta zastaraju za godinu dana, racunajuci od dana pravodobno podignutog protesta, a ako se u mjenici nalazi odredba "bez troskova" onda od dospelosti. (3) Mjenicnopravni zahtjevi indosanata jednih protiv drugih i protiv trasanta zastaraju za sest mjeseci, racunajuci od dana kad je indosant mjenicu iskupio ili od dana kad je protiv njega kod suda postupljeno.

## **Clanak 81.**

Zastara se prekida podnošenjem tuzbe sudu. S tuzbom se izjednacuju: prijava mjenicne trazbine u stečaju odnosno likvidaciji, ostvarivanje mjenicnopravnih zahtjeva tijekom parnice, pozivanje u zastitu, obavijest kojom tuzeni obavjestava svog prethodnika da je protiv njega podnesena regresna tuzba. Obavijest se priopcuje preko suda ili neposredno preporucenim pismom, u kom se slucaju dan kada je pismo predano posti uzima kao dan priopcenja.

## **Clanak 82.**

Prekinuta zastara pocinje ponovo teci:

- 1) u slucaju podnošenja tuzbe i u slucaju ostvarivanja zahtjeva tijekom parnice, od dana posljednje parnicne radnje, ako se ni u jednom ni u drugom slucaju parnica ne nastavi,
- 2) u slucaju prijave u stečaju odnosno likvidaciji, od dana svrsetka stečajnog postupka, a u slucaju kad se u stečaju odnosno likvidaciji pobije prijavljena trazbina, od dana pobijanja.
- 3) u slucaju pozivanja u zastitu i priopcenja o podnesenoj tuzbi, od dana kad se parnica pravomocno zavrshi,

## **Clanak 83.**

Ako je vjerovnik tijekom posljednja tri mjeseca prije isteka roka zastare usljed prestanka sudskog rada ili usljed vojne sluzbe u ratu ili usljed vise sile (clanak 53.) bio sprijecen u ostvarivanju svojih mjenicnih prava, zastara ne tece dok traje ta sprijecenost. Zastara takodjer ne tece dok traje stečaj nad vjerovnikovom imovinom. Kad prestanu ovi prijevori, zastara se ne moze zavrshiti prije trideset dana, ukoliko bi njen rok istjecao prije tog vremena.

## **Clanak 84.**

- (1) Ako parnicno nesposobna osoba, ma u kom trenutku tijekom posljednja tri mjeseca roka zastare nema zastupnika, onda se zastara koja protiv nje tece ne moze zavrshiti prije proteka tri mjeseca od trenutka kad je ta osoba postala parnicno sposobna ili je dobila zastupnika. To isto vrijedi i za slucaj da zastupnik izgubi parnicnu sposobnost ili da izmedju njega i parnicno nesposobne osobe postoji sukob interesa glede podignute tuzbe ili tuzbe koja bi se imala podici.
- (2) Zastara jedne mjenicne trazbine koja cini dio ostavine ili koja pada na teret takve ostavine ne moze se zavrshiti prije proteka sest mjeseci i nakon smrti pokojnika.

## **Clanak 85.**

Prekid i obustava zastare djeluje samo prema onome prema kome je nastao uzrok za prekid odnosno obustava.

## **Clanak 86.**

Uzroci prekida i obustava zastare inozemnog prava djeluju, u smislu ovog zakona, ukoliko odgovaraju uzrocima u prethodnim clancima.

## XIV - NEOPRAVDANO OBOGACENJE

### Clanak 87.

- (1) Trasant, akceptant i indosant, cije su mjenicne obveze utrnule usled zastare ili usled toga sto su propustene radnje propisane radi odrzanja mjenicnih prava odgovaraju imatelju mjenice, ako su se na njegovu stetu neopravdano obogatili. Ostali mjenicni obveznici oslobodjeni su ove odgovornosti.
- (2) Imovinski zahtjev koji se temelji na odgovornosti zbog neopravdanog obogacenja moze se ostvariti i na temelju sudske odluke o amortizaciji nastale mjenice. (3) Odgovornost zbog neopravdanog obogacenja zastaruje za tri godine, u svemu ostalom na ovu zastaru primjenjuju se odredbe Zakona o obligacijskim odnosima ("Sluzbeni list RBiH", br. 2/92, 13/93. i 13/94).

## XV - PRAVO ZALOGA I PRIDRZAJA

### Clanak 88.

- (1) Kada radi osiguranja mjenicne trazbine imatelj mjenice, na temelju pismene izjave primi u zalog kakvu pokretnu stvar ili trazbinu, a duznik ne ispuni na vrijeme svoju mjenicnu obvezu, onda imatelj mjenice ima pravo namiriti se iz zaloga, ne podizuci tuzbu protiv zalagatelja.
- (2) U tu svrhu imatelj mjenice moze: 1) na temelju mjenice i isprave o zalaganju zahtijevati od suda, nadleznog bilo za njega bilo za zalagatelja, prodaju zaloga. Sud odredjuje javnu prodaju ne saslušavši zalagatelja; time se ne otklanja odgovornost imatelja mjenice za zloupotrebu založnog prava, 2) založene mjenice ili druge tražbine naplatiti i od dobivenog novca namiri se; ili založene tražbine zadržati za sebe do iznosa svoje tražbine.
- (3) Sva ova prava pripadaju imatelju mjenice i u slučaju kad zalagatelj padne pod stečaj odnosno kad se otvori postupak likvidacije.
- (4) Kako o namjeravanoj tako i o izvršenoj prodaji ili zadržavanju zaloga imatelj mjenice mora, po mogućnosti bez odlaganja, obavijestiti dužnika, kao i zalagatelja, ako je taj treća osoba.
- (5) Imatelj mjenice je dužan, ako se potpuno namirio za svoju tražbinu, predati zalagatelju, odnosno u njegovu stečajnu masu izvornu mjenicu, kao i dobijeni visak. Djelomicno namirenje mora se zabilježiti na mjenici.

### Clanak 89.

- (1) Stjecanjem prava na tuzbu ili na regres imatelj mjenice stjece i pravo pridrzaja nad duznikovim novcem, pokretninama i vrijednosnim papirima koji su zakonitim putem dosli u njegove ruke ili kojima moze raspolagati. No, pravo pridrzaja nad spomenutim predmetima ne moze se ostvariti ako su duznik ili trece osobe, prilikom urucenja ili prije toga, stavili do znanja imatelju mjenice da se predmeti daju u narocitu svrhu.
- (2) Imatelj mjenice moze se poslužiti pravom pridržaja i prije nego što mu je tražbina dospjela, ako je dužnik pao pod stečaj odnosno kad se otvori postupak likvidacije ili ako je izvršenje novčanog duga iz njegove imovine ostalo bezuspješno, ili ako je dužnik trgovac koji je obustavio svoja plaćanja. U ovim slučajevima ni stavljanje do znanja da se predmeti daju u narocitu svhu ne isključuju ostvarenje prava pridržaja, ako su doticni predmeti dosli u ruke imatelja mjenice ili u njegovu vlast raspolaganja prije nego što su nastupile prethodno navedene okolnosti ili prije nego što je on za njih saznao.

### Clanak 90.

- (1) Imatelj mjenice mora, po mogućnosti bez odlaganja, obavijestiti dužnika o vrsenju prava pridržaja.
- (2) Ukoliko se strane drukcije ne sporazume, pravo pridržaja imatelja mjenice prestaje, ako se njegova tražbina dovoljno osigura depozitom u novcu ili u vrijednosnim papirima.

### Clanak 91.



Pravo pridrżaja ima isti ucinak kao i pravo zaloga po clanku 88. ovog zakona. Imatelj mjenice, po pismenom pristanku duznika ili na temelju pravomocne presude suda nadleznog bilo za pridrżnika bilo za duznika kojom je priznato pravo pridrżaja, moze:

1) pridrżajni gotov novac upotrijebiti za namirenje svoje trazbine, 2) s pridrżanim drugim predmetima postupiti u smislu clanka 88. ovog zakona.

## XVI - AMORTIZACIJA MJENICE

### **Clanak 92.**

(1) Onaj kome je nestala mjenica moze nadleznom sudu mjesta placanja predloziti da je amortizira.

(2) U prijedlogu se mora iznijeti glavni sadrzaj nestale mjenice i uciniti vjerovatnim da je predlagatelj tu mjenicu imao ili da mu na temelju nje pripada neko pravo. (3) Ako sud utvrdi da su podneseni podaci dovoljni, izdat ce oglas, u kojem ce izloziti glavni sadrzaj nestale mjenice s pozivom da je onaj kod koga se nalazi pokaze sudu u roku od 60 dana, jer ce je inace sud po proteku ovog roka, oglasiti ponistenom.

(4) Ovaj oglas objavit ce se u "Sluzbenim novinama Federacije BiH",

(5) Ako je dan placanja vec dospio, rok za pokazivanje tece od dana oglasa, a ako dan placanja dolazi tek kasnije, onda od proteka ovog dana. Ako mjenici po vidjenju ili na odredjeno vrijeme po vidjenju rok za podnosenje nije protekao, onda rok za pokazivanje nestale mjenice tece od posljednjeg dana roka odredjenog za podnosenje na vidjenje.

(6) O ovome oglasu sud ce obavijestiti predlagatelja i sve u mjenici imanovane osobe.

### **Clanak 93.**

(1) Predlagatelj amortizacije mora, da bi zadrżao regres protiv trasanta neakceptirane mjenice, kao i protiv trasanta koji je zabranio podnosenje mjenice na akceptiranje, tijekom roka odredjenog za podizanje protesta zbog neakceptiranja ili neisplate i u za to odredjenom mjestu podici protest podnoseci glavni sadrzaj nestale mjenice. Protest zamjenjuje podnosenje mjenice na akceptiranje ili na isplatu i podizanje odnosnih protesta. Naknada troskova za ovaj protest ne moze se traziti.

(2) Na temelju sudske odluke kojom se odredjuje postupak za amortizaciju predlagatelj moze, ako drukcije nije ugovoreno, iza dospelosti nestale mjenice, traziti da akceptant, a u slucaju stavka 1. ovog clanka trasant, polozi mjenicnu svotu sudu sukladno odredbi clanka 43. ovog zakona. Takvom trazenju nema mjesta, ako onaj od koga se trazi polaganje mjenicne svote dokaze da predlagatelj nije imao pravo traziti amortizaciju.

### **Clanak 94.**

(1) Ako se mjenica tijekom roka odredjenog u oglasu ne podnese, onda sud oglasava nestalu mjenicu za amortizaciju i o tome izvjesuje akceptanta, odnosno trasanta ne akceptirane mjenice ili trasanta koji je zabranio podnosenje mjanice na akceptiranje, stavljajuci mu do znanja da mjenicnu svotu moze isplatiti predlagatelju amortizacije. Sud ce o amortizaciji mjenice obavijestiti predlagatelja kao i sve u mjenici imenovane osobe.

(2) Na temelju amortizirane mjenice ne mogu se ostvarivati nikakva mjenicna prava.

(3) Na temelju odluke o amortizaciji predlagatelj moze protiv akceptanta, u slucaju clanka 93. stavka 1. ovog zakona protiv trasanta ostvariti svoja mjenicna prava kao da ima neamortiziranu mjenicu. Ali ti mjenicni duznici nece biti obvezni izvršiti isplatu ako dokazu da je predlagatelj bespravno dobio odluku o amortizaciji.

### **Clanak 95.**

Ako se u roku koji je oglasom određen pojavi onaj kod koga se nalazi mjenica za koju je amortizacija tražena, sud će, posto je mjenica pokazana predlagatelju i posto saslusa zainteresirane osobe, obustaviti daljnji postupak.

## XVII - SUKOBI ZAKONA

### **Članak 96.**

(1) Sposobnost osobe da se mjenicno obveze određuje zakon mjesta gdje su obveze primljene,  
(2) osoba koja bi prema zakonu oznacenom u stavku 1, ovog članka bila mjenicno - pravno nesposobna, ipak je pravovaljana obvezana, ako je potpis dala na teritoriji države po čijim bi zakonima imala mjenicnopravnu sposobnost.

### **Članak 97.**

(1) Ako primljene mjenicne obveze nisu pravovaljane prema propisima države na čijem su području te obveze primljene, ali odgovaraju zakonu zemlje gdje je neka kasnija obveza primljena, onda okolnost da su prijasnije obveze glede oblika nepravilne ne oduzima pravovaljanost tim kasnijim obvezama.  
(2) Mjenicne obveze između nasih državljana primljene u inozemstvu, ako odgovaraju odredbama ovog zakona, pravovaljane su mada ne odgovaraju zakonu mjesta gdje su nastale.

## XVIII - OSTALE ODREDBE

### **Članak 98.**

Mjenicno se može obvezati svaka osoba koja se prema propisima građanskog ili gospodarskog zakonodavstva može ugovorom obvezati

### **Članak 99.**

(1) Nepismena osoba ili osoba koja ne može pisati mjenicno se obvezuje kad na mjenici ili alonzu stavi rukoznak koji sud ovjeri. Stambilj, zig i pečat smatraju se kao rukoznak.  
(2) Mjenicna obveza može se primiti za nepismenu osobu samo na temelju punomoci koju je ta osoba izdala i sud ovjerio. Ovim se ne mijenjaju zakonske odredbe o potpisivanju pod trgovinskom tvrtkom.  
(3) U sudsko ovjerovljenje službena osoba mora staviti da osobno ili preko privedenih svjedoka poznaje osobu koja se hoće mjenicno obvezati ili izdati punomoc, zatim da je spomenutoj osobi pročitana izjava kojom se mjenicno obvezuje ili kojom daje punomoc i da je ona potvrdila da odgovara njezinoj volji. Ovjera mora imati službeni broj, pečat i potpis službene osobe.

### **Članak 100.**

Potpis slijepih osoba na mjenici vrijedi samo onda kad ga sud ovjeri na način propisan u prethodnom članku. To isto vrijedi i za punomoc izdanu radi mjenicnog zaduženja.

### **Članak 101.**

(1) Ako mjenica dopijeva na blagdan, njena se isplata može zahtijevati tek sljedećeg radnog dana. Tako isto i sve druge radnje, koje se tiču mjenice, naročito podnošenje na akceptiranje i protest, mogu se poduzeti samo radnim danom.  
(2) Kad se koja od tih radnji mora obaviti u izvjesnom roku, čiji je posljednji dan blagdan, tada se taj rok produljuje do prvog radnoga dana koji dolazi odmah po proteku roka. Blagdanski dani tijekom

roka ubrajaju se pri izracunavanju roka. (3) Pod blagdanom, u smislu ovog zakona, razumijevaju se nedjelja i drzavni praznici i blagdani ustanovljeni zakonom koji vazi u mjestu placanja mjenice.

#### **Clanak 102.**

- (1) Ni u zakonske rokove ni u rokove odredjene u mjenici ne ubraja se dan od kojega oni polaze.
- (2) Nikakvi dani poceka, ni zakonski, ni sudski, nisu dopusteni.

#### **Clanak 103.**

- (1) Podnosenje mjenice na akceptiranje ili na isplatu i sve druge radnje koje se po ovom zakonu imaju poduzimati radi ostvarenja ili odrzavanja mjenicnih prava, moraju se poduzeti u poslovnom uredu i u vrijeme odredjeno kao poslovno od nadleznog tijela. Ako se ured ne moze pronaci ili ako se iz mjenice ne vidi da trazena osoba ima poslovni ured, onda se mora traziti u stanu.
- (2) U slucaju iz clanka 28. stavak 2. ovog zakona mjenica se podnosi na isplatu u uredu ili kod osobe koju je trasat oznacio.
- (3) Radnja se moze obaviti i izvan ureda, stana ili poslovnog vremena, ako na to pristane osoba prema kojoj se vrsi.

#### **Clanak 104.**

Za sporove koji se pokrecu na temelju tuzbe imatelja mjenice protiv njenih potpisnika nadlezan je i sud na cijem se podrucju nalazi mjesto placanja.

#### **Clanak 105.**

Ako je na temelju presude, odnosno isplatnog naloga izdanog po jednoj mjenici protiv izvjesnih mjenicnih potpisnika neki od njih obavio nalozeno placanje (iskupio mjenicu) onda je ta presuda, odnosno isplatni nalog po kojem je osudjeni potpisnik postupio, zajedno s potvrdom i racunom na kojem je potvrđena isplata, kao i protestom ako ga je trebalo podici, dovoljna izvorna isprava za ostvarivanje njegovih regresnih prava protiv njemu odgovornih mjenicnih duznika koji su obuhvaceni tom istom presudom odnosno isplatnim nalogom.

### **XIX - VLASTITA MJENICA**

#### **Clanak 106.**

Vlastita mjenica sadrzi:

- 1) oznaku da je mjenica, unesena u sam slog isprave na jeziku na kojem je ona sastavljena,
- 2) bezuvjetno obećanje da ce se odredjena svota novca platiti,
- 3) oznaku dospelosti,
- 4) mjesto gdje se placanje treba obaviti,
- 5) ime onog kome se ili po cijoj se naredbi mora platiti,
- 6) oznaku dana i mjesta gdje je vlastita mjenica izdana,
- 7) potpis onoga koji mjenicu izdaje (izdavatelj).

#### **Clanak 107.**

- (1) Isprava u kojoj ne bi bilo ma kojeg od sastojaka pobrojanih u clanku 106. ovog zakona ne vrijedi kao vlastita mjenica, osim u slucajevima koji su odredjeni u sljedecim stavcima.
- (2) Vlastita mjenica u kojoj nije oznacena dospelost, smatra se kao mjenica po vidjenju.

(3) Ako nije nužno određeno, vrijedi kao mjesto placanja, a ujedno i kao mjesto izdavateljevog prebivanja ono mjesto koje je naznačeno kao mjesto izdavanja mjenice.

(4) Vlastita mjenica u kojoj nije naznačeno mjesto izdavanja smatra se da je izdana u mjestu koje je označeno uz izdavateljevo ime.

### **Članak 108.**

(1) Na vlastitu mjenicu, ukoliko nisu oprečni njenoj prirodi, primjenjuju se odredbe ovog zakona o trasiranoj mjenici:

- o indosamentu (cl. 12 do 21.), - o dospjelosti (cl. 34. do 38.),
  - o placanju (cl. 39. do 43.),
  - o regresu zbog neisplate (cl. 44. do 49. i cl. 51. do 55.),
  - o intervenciji (cl. 56. do 64.),
  - o prijepisima (cl. 65. i 69.), - o preinacanju mjenice (cl. 70.),
  - o protestu (cl. 71. do 79.),
  - o zastari (cl. 80. do 86.),
  - o neopravdanom obogacanju, pravu zaloga i pridržaja (cl. 87. do 91.),
  - o amortizaciji mjenice (cl. 92. do 95.), - o sukobu zakona (cl. 96. i 97.),
  - ostale odredbe (cl. 98. do 105.).
- (2) Na vlastitu mjenicu isto tako primjenjuju se odredbe ovog zakona o mjenici plativoj kod treće osobe ili u mjestu različitom od trasatovog prebivalista (cl. 6. i 28.), o određivanju kamata (cl. 7.), o razlikama u naznakama svote koja se ima platiti (cl. 8.), o pravovaljanosti potpisa stavljenog na mjenici koja sadrži potpise spomenute u clanku 9. ovog zakona, o pravovaljanosti potpisa osobe koja radi bez ovlastenja ili koja prekorači svoja ovlastenja (clanak 10.), kao i o naknadnom ispunjavanju (clanak 18. stavak 2.).
- (3) Na vlastitu mjenicu primjenjuju se i odredbe ovog zakona o avalu (cl. 31. do 35.). U slučaju predviđenom u clanku 32. stavak 4. ovog zakona, ako se u avalu ne naznači za koga je dan, vrijedi da je dan za izdavatelja vlastite mjenice.

### **Članak 109.**

(1) Izdavatelj vlastite mjenice odgovara onako kako odgovara akceptant trasirane mjenice.

(2) Vlastite mjenice plative na određeno vrijeme po vidjenju moraju se podnijeti na vidjenje izdavatelju u rokovima određenim u clanku 24. ovog zakona. Izdavatelj potvrđuje vidjenje datiranim potpisom na samoj mjenici, a rok po vidjenju teče od datuma vidjenja. Ako izdavatelj odbije potvrditi vidjenje, to odbijanje mora se ustanoviti protestom (clanak 26.), od čijeg datuma teče rok po vidjenju.

## **XX - ZAVRSNE I PRIJELAZNE ODREDBE**

### **Članak 110.**

(1) Vlada Federacije Bosne i Hercegovine može u svezi s clankom 55. ovog zakona, donositi propis o odgovarajućoj zaštiti za regresne mjenicne dužnike odgađanjem rokova za isplatu mjenica i sl., kad strana država izda propis kojima se sprječava ostvarenje ili održavanje prava iz tih mjenica.

(2) Federalni ministar financija propisat će naknadu za posredovanje iz clanka 53. stavak 2. ovog zakona, te obrazac mjenice.

### **Članak 111.**

(1) Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje primjena Zakona o mjenici ("Službeni list RBiH", broj 2/92) na teritoriji Federacije.

(2) Na oblik i učinak mjenicnih izjava koje su dane na mjenicama prije stupanja na snagu ovog zakona, kao i na radnje potrebite za održavanje i ostvarivanje mjenicnih prava primjenjuju se odredbe dosadašnjeg zakona.

(3) Pravilnik o naknadi za posredovanje i obrazcu mjenice donijet će federalni ministar financija u roku od 30 dana objave ovog zakona.

### **Članak 111.a.**

“U slučaju kolizije ovoga zakona s drugim zakonima iz ovih područja primjenjuju se odredbe ovoga zakona.”

### **Članak 112.**

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Sluzbenim novinama Federacije BiH".